

1130

Quan

(ALDC, IX, 2184. *Quan vindràs, ja no hi seré*)

Aquest adverb, “en quin moment, en quina època” (*DIEC*), deriva del llat. QUANDO, que dona *quan*, per assimilació del grup -ND- > n, i la forma monoftongada *con*; les dues formes conviuen ja en època medieval, amb eventual canvi de *con* > *com* pel context de l'enunciat [kɔm bindr'as], articulat generalment amb [ɔ], menys a les localitats 42 i 47 on és [o] i 11 i 13, on és [ɔ] (cf. mapa 1153); no es pot descartar l'influx de *com* (< QUOMODO). La monoftongació en *can* s'ha d'interpretar d'influència de l'oc. La dental no té res a veure amb la -d- de QUANDO, on el grup -ND- s'assimila a n, com MANDARE > *manar*, FÜNDA > *fona*, etc., sinó que és resultat d'una atracció de *quant* (< QUANTUM; cf. mapa 1153), amb una -t articulada com encara avui en mall., men., val. i alg. (cf. *PALDC*, III, mapa 319), on la nasal rep

un reforç consonàntic; el present mapa no dona compte de la sensibilitat de la dental a causa del context, en què *quan* va seguit de mot començat per consonant (excepcions: *ca*[nt] 1, pel context “cant ell venrà”, i l'alg. *quant*[i] 85, per reforç vocàlic habitual en aquest dialecte).

Altres respostes: *en* (venir) 73, 80, *en* (ser que vingues) 186, *ja que* (vens) 85.

Des d'un punt de vista geogràfic, ressalta la gran extensió de *quan* enfront de la reduïda de *con*, relegada al cat. sept. de transició i la franja costera del cat. central; l'occitanisme *can* és propi del ross.

L'únic mot normatiu és *quan*, des del *DOrt*, 1917.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

